

Nr 429.

Av herr **Lindmark m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 107, med förslag till lag om ägofred m. m.

Det förslag till lag om ägofred m. m., som framlagts vid årets riksdag i Kungl. Maj:ts proposition nr 107, syftar till en revision och modernisering av gällande stängsellagstiftning. Kungl. Maj:ts förslag innebär obetingat i flera viktiga punkter en förbättring och anpassning efter rådande förhållanden av de nuvarande, ofta ålderdomliga hägnadsbestämmelserna. Det gäller emellertid att på förevarande, delvis ganska ömtåliga område gå fram med en viss försiktighet. Särskilt i ett hänseende vill det synas oss som om Kungl. Maj:t icke iakttagit denna försiktighet. Vi tänka därvid på de i lagförslaget 3 kap. upptagna bestämmelserna om *betesreglering*, mot vilka allvarliga invändningar torde kunna resas.

Den roll, som de gemensamma betesmarkerna alltjämt spela för jordbruket i vårt land, speciellt i dess nordligare delar, är allom bekant och tarvar ingen närmare utredning. Ett bibehållande av dessa gemensamma betesmarker skulle uppenbarligen i inte ringa grad försvåras vid ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag i obeskuret skick. I synnerhet för det mindre jordbruket måste den i propositionen förordade betesregleringen skapa stora olägenheter och för det norrländska, på fäbodsystemet uppbyggda jordbruket kunna dess verkningar bli rent av ödesdigra. Vi tillåta oss i detta sammanhang erinra om, att de år 1928 i ämnet tillkallade sakkunniga av anförda skäl icke önskade forcera en uppdelning av de gemensamma betesmarkerna. En sådan uppdelning skulle också skärpa hägnadsskyldigheten och därmed förorsaka en, särskilt i dessa för vårt jordbruk så påfrestande tider, icke oväsentlig utgiftstegring. Redan från dessa allmänna synpunkter finna vi oss böra avstyrka den föreslagna betesregleringen.

Lagförslaget detaljbestämmelser om betesreglering äro ytterligare ägnade att öka ovan uttalade farhågor. I 13 § föreslås sålunda, att skifte av den till särskilda fastigheter hörande skogs- eller utmarken, som nyttjas till gemensamt bete på grund av vad i 11 § stadgas, skall kunna genomföras även för det fall, att för viss fastighet tillgång till nödig betesmark å fastighetens eget område ej finnes, om nämligen fastighetens betesbehov lämpligen kan tillgodoses genom upplåtelse av betesmark å annan fastighet tillhörande del av skogs- eller utmarken. Meningen härmed är alltså, att fastighet vid betesreglering tvångsvis skall kunna tilläggas betesrätt å annan fastighet. En dylik expropriationsliknande tvångsupplåtelse torde varken från principiella eller praktiska synpunkter vara tillrådlig. Visserligen heter det i lagförslaget, att förutsättningen för tvångsupplåtelse skall

vara, att betesbehovet *lämpligen* kan tillgodoses på den vägen; och lämplighetssynpunkten skall bedömas under hänsynstagande till samtliga i saken berörda fastigheters intressen. Något bindande skäl för att beröva ägaren till den fastighet, från vilken upplåtelse ifrågasättes, rätten att själv avgöra lämpligheten därav har emellertid inte, enligt vår uppfattning, förbragts. Ett tvångsföreläggande av den art, som här föreslagits, torde under alla förhållanden inte vara ägnat att främja god grannsämja. Det kan därjämte betraktas som tämligen överflödigt, då upplåtelse efter frivillig överenskommelse väl i det stora flertalet fall torde kunna åvägabringas, där upplåtarens berättigade intressen icke härigenom åsidosätts.

Givetvis tala ovan angivna skäl i ännu högre grad mot den i 19 § föreslagna anordningen, varigenom fastighet utan att över huvud hava del i regleringsområdet eller på grund av servitut betesrätt därå ändock skulle kunna under vissa förutsättningar tvångsvis erhålla betesmark inom detsamma.

Det förtjänar att anmärkas, att värdet av det planerade tvångsförfarandet ter sig skäligen tvivelaktigt även från de fastigheters synpunkt, som genom detsamma skulle tilldelas betesmark. Dessa fastigheter torde nämligen hitills i stor utsträckning hava fått tillgodogöra sig annans betesmark utan ersättning, en förmån, som försvinner vid ett tillämpande av propositionens regler.

På grund av vad vi sålunda anfört med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 107 få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte avslå §§ 11—20 i förslaget till lag om ägofred samt företaga de jämkningar och ändringar i övriga delar av lagtexten, som därav äro betingade.

Stockholm den 28 februari 1933.

Ewald Lindmark.

David Larsson.

Albert Johansson
i Krogstorp.